

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Šablona pro tvorbu distančních textů v projektu Informační centra digitálního vzdělávání

Název modulu: Mobilní zařízení ve výuce českého jazyka

Autor: Mgr. Eva Řádková

Odhadovaný čas potřebný ke studiu: 10:00

Místo a datum: Praha, leden 2015

Obsah

Šablona pro tvorbu distančních textů v projektu Informační centra digitálního vzdělávání	1
Název modulu: Mobilní zařízení ve výuce českého jazyka	1
Autor: Mgr. Eva Řádková	1
Odhadovaný čas potřebný ke studiu: 10:00	1
Místo a datum: Praha, leden 2015	1
Rychlý náhled do modulu	4
.....	4
Cíle modulu:	4
Vlastní text modulu:	5
1. Úprava textů	5
Shrnutí první kapitoly	10
2. Shromažďování a čtení informací na internetu	12
Klíčová slova použitá v druhé kapitole	15
Shrnutí druhé kapitoly	15
3. Čeština na internetu	17
3.2. Sdílení informací online	22

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Klíčová slova použitá ve třetí kapitole	25
Shrnutí třetí kapitoly	26
4. Cloud computing ve školním vzdělávacím prostředí	27
Klíčová slova použitá ve čtvrté kapitole	31
Shrnutí čtvrté kapitoly	31
5. Výukové aktivity a online aplikace pro výuku češtiny podle modelu E-U-R	33
Klíčová slova použitá v páté kapitole	41
Shrnutí páté kapitoly	42
Shrnutí modulu	43
Seznam použitých zdrojů	45

Rychlý náhled do modulu

Modul se zaměřuje na použití mobilních zařízení ve výuce českého jazyka a zprostředkovává aktivity pro podporu výuky mateřského jazyka v prostředí webu 2.0. Informuje o možnostech praktického využití moderních výukových aplikací při tvorbě výukových materiálů a ve výuce českého jazyka. Je zaměřen především na aktivity související s podporou čtenářské gramotnosti a seznamuje také s prostředím cloudových služeb, které lze využít při tvorbě školního vzdělávacího prostředí.

Cíle modulu:

- Účastník kurzu používá online aplikace k obsahové a jazykové úpravě textů.
- Účastník kurzu využívá technologie RSS a aplikace s funkcí „Read It Later“ pro získávání, ukládání, třídění a sdílení informací na internetu.
- Účastník kurzu používá online zdroje k vyhledávání, ověřování, ukládání a sdílení informací z oblasti českého jazyka a literatury.
- Účastník kurzu používá funkce poznámkového bloku aplikace OneNote pro potřebu školních záznamů (přípravy výukových aktivit, forma školního sešitu, čtenářského deníku).
- Účastník kurzu se seznámí s možnostmi sdílení námětů a vytvořených materiálů v cloudovém prostředí OneDrive.
- Účastník kurzu se seznámí s možností využití výukových aktivit a odpovídajících online aplikací podle výukového modelu E-U-R.

Vlastní text modulu:

1. Úprava textů

Kapitola pojednává o zdrojích, které je možno využít k úpravě textů tak, aby byla zajištěna jejich obsahová a jazyková správnost. Text kapitoly je členěn do dvou částí: první pojednává o úpravě textů z hlediska obsahové správnosti, druhá pak o úpravě textů z hlediska jazykové správnosti. V modulu jsou zmiňovány offline i online zdroje. V případě online zdrojů je uvedena jejich stručná charakteristika a funkce, které lze využít za pomoci mobilních zařízení.

Účastník kurzu získá přehled o offline a online zdrojích využitelných pro obsahovou a jazykovou úpravu textů.

Účastník kurzu používá aplikaci umožňující generování a ukládání citací.

Účastník kurzu používá internetové jazykové příručky k ověření správných tvarů a významů slov.

Účastník kurzu používá aplikaci k ověření správnosti použití základních typografických pravidel a k typografické korekci daného textu.

1.1. Obsahová správnost

Proč citovat a uvádět zdroje:

- respektujeme tak autorský zákon,
- text je důvěryhodnější, hlavní argumenty jsou podloženy autoritami z oboru,
- text působí seriózněji, když uvádíte ověřené zdroje,
- v textu se lze lépe orientovat díky odkazům na další zdroje informací,

- čtenář si může ověřit, co píšete, a dohledat v uvedené literatuře další podrobnosti,
- čtenář může získat další zajímavé zdroje k tématu.

Jak používat citace v textu:

- jako přímé citace (doslovné převzetí textu). Preferuje se zejména u pregnantně formulovaných myšlenek, které je obtížnější tak přesně vyjádřit vlastními slovy,
- jako parafráze, tedy vyjádření myšlenky vlastními slovy,
- seznam všech použitých zdrojů bývá umístěn na konci práce, obvykle pod označením „Seznam použitých zdrojů“ nebo „Seznam použité literatury“.

Offline zdroje:

- autorský zákon č. 121/2000 Sb.,
- obecně závazné normy ISO 690 a ISO 690-2,
- knižní publikace (např. kniha Naučte (se) citovat od Martina Krčála a Zuzany Teplíkové).

Online zdroje:

- Wikipedie,
- databáze knihoven,
- Google,
- služba Google Scholar (vyhledávání rozmanitých zdrojů z jednoho místa, hledání článků, abstraktů a citací, nalezení celého článku v knihovně či na internetu, informace o klíčových článcích v jakémkoli vědním oboru),

- <http://www.citace.com>:
  - portál je primárně zaměřen na citování podle normy ČSN ISO 690,
  - generátor citací – pouhé generování citací (bez registrace),
  - Citace PRO – generování a ukládání citací (nutné vytvoření účtu).

Doporučené úkoly k tématu:

- vytvořit novou citaci podle charakteru původního zdroje,
- generovat citaci ručně či automaticky, ukládat citace do složek, řadit citace např. podle nabízených možností,
- exportovat citace do různých formátů,
- importovat citace v RIS, import záznamů z MS Excel.

Zdroje informací: <http://www.citace.com/Navody/CitaceCom/>

1.2. Jazyková správnost

Offline zdroje:

- Akademická příručka českého jazyka (nakl. Academia),
- Slovník cizích slov (nakl. Academia),
- publikace o typografii (viz <http://www.typo.cz/>).

Online zdroje:

- portál Ústavu pro jazyk český – <http://www.ujc.cas.cz/jazykova-poradna>,
- Internetová jazyková příručka – <http://www.prirucka.ujc.cas.cz>,
- <http://www.slovník-cizich-slov.cz>,
- typografický korektor, slovník znaků a pravidel – <http://www.liteera.cz/>.

Internetová jazyková příručka Ústavu pro jazyk český

Obsahuje část slovníkovou a výkladovou. Ve **slovníkové** části lze nalézt více než 60 000 slovníkových hesel. U mnohých hesel nejsou uváděny informace, které lze ve slovnících obvykle nalézt, například výslovnost, význam, odvozená slova, a podobně. Na rozdíl od tištěných příruček lze na internetu nalézt i tabulky tvarů slov. Ve slovníkové části lze vyhledat konkrétní slovo či jeho tvar a informace o něm. Slovníková část je pomocí hypertextových odkazů propojena s výkladovou částí.

Do **výkladové** části byly zařazeny především jevy, na které se tazatelé v jazykové poradně ptají opakovaně. Na rozdíl od Pravidel českého pravopisu a současné mluvnice jsou některé výklady v internetové příručce podrobnější, ucelenější a zpřesňující. Ve výkladové části lze vyhledat poučení o obecných jazykových jevech.

ABZ výkladový online slovník cizích slov (<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>)

Slovník slouží k vyhledávání významu přejatých slov. Umožňuje vyhledávání podle pravopisu, výslovnosti a podle významu slov.

Diakritika je při vyhledávání ošetřena, proto je jedno, zda je zadaný dotaz **česky** nebo **cesky**, výsledek je pro oba dotazy stejný.

Pokud znáte výslovnost, ale nevíte, jak se slovo píše, slovník vyhledává slovo automaticky i ve výslovnosti termínů.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pokud si nemůžete vzpomenout na cizí slovo, můžete ve formuláři vybrat možnost vyhledání podle významu.

Litéra 2 v 1 – online typografický korektor (<http://www.liteera.cz/>)

Korektor je určen pro běžné i formální texty s případnými základními matematickými výrazy. Není vhodný pro odborné technické a informatické články, kde mohou interpunkční znaky představovat součást specifických výrazů.

Slovník znaků s typografickými pravidly

Slovník popisuje běžné interpunkční znaky a symboly a typografické zásady, které upravují jejich užívání. Nabízí srovnání různých zdrojů pravidel. Přehledně uvádí jednotlivá pravidla s příklady a častými chybami.

Doporučené úkoly k tématu:

- vyhledat libovolné konkrétní slovo nebo tvar slova a informace o něm ve slovníkové části Internetové jazykové příručky – <http://prirucka.ujc.cas.cz/>,
- vyhledat obecné poučení o libovolném konkrétním jazykovém jevu (viz hesla ve výkladové části) ve výkladové části Internetové jazykové příručky – <http://prirucka.ujc.cas.cz/>,
- vyhledat význam libovolného převzatého slova podle pravopisu, výslovnosti či významu slova – <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>,
- ověřit orientačně znalost typografických pravidel formou testu – <http://www.liteera.cz/slovník/test>,
- ověřit konkrétní typografické pravidlo ve slovníku znaků – <http://www.liteera.cz/slovník/>,
- použít typografický korektor k úpravě libovolného konkrétního textu online – <http://www.liteera.cz/korektor/>.

Klíčová slova použita v první kapitole

Klíčové slovo	Definice klíčového slova
citace	obvykle doslovné uvedení kratší části jiného textu či výroku
autorská práva	práva autora k jeho autorskému dílu
autorský zákon	zákon na ochranu autorských práv
typografie	grafická úprava textu
typografický korektor	nástroj sloužící k úpravě textu podle typografických pravidel
jazyková příručka	příručka kodifikující normy užívání jazyka
online zdroj	zdroj informací na internetu
offline zdroj	zdroj informací mimo internet

Shrnutí první kapitoly

Účastník kurzu se seznámil s různými typy zdrojů pro obsahovou a jazykovou korekci textů. Použil internetové jazykové příručky za účelem ověření správnosti tvarů a významu slov. Použil online aplikace k ověření správnosti citace zdrojů a typografické správnosti textu.

Testové otázky

1. Generátor citací umožňuje bez registrace:
  - a. generovat citace,
  - b. spravovat citace,
  - c. importovat citace.
2. Zkratka ISBN označuje identifikační systém pro:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- a. evidenci knižních děl,
  - b. identifikaci autorsky chráněných tištěných knih,**
  - c. identifikaci autorsky chráněných knih v digitální podobě.
3. Při vyhledávání tvarů konkrétního slova v Internetové jazykové příručce lze též najít odkaz:
- a. na Slovník spisovné češtiny,
  - b. na Slovník spisovného jazyka českého,
  - c. na obě příručky.**
4. Typografický korektor na <http://www.liteera.cz/> není vhodný pro:
- a. běžné texty,
  - b. odborné technické články,**
  - c. texty s matematickými výrazy.
5. Typografický korektor na <http://www.liteera.cz/> neumí:
- a. opravit chybný zápis titulů a hodnotí,
  - b. přijmout texty obsahující dolní a horní indexy,**
  - c. nabídnout náhradu za chybně zapsaný znak.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2. Shromažďování a čtení informací na internetu

Kapitola pojednává o online aplikacích, které je možno využít k shromažďování a efektivnímu čtení informací na internetu. Text kapitoly je členěn do dvou částí – první část pojednává o využití funkce kanálu RSS, druhá potom o využití funkce odloženého čtení informací na internetu.

Účastník kurzu umí vyhledat adresu RSS kanálu a přihlásit se k jeho odběru. Využívá automatické čtečky kanálu RSS.

Účastník kurzu umí nainstalovat aplikace s funkcí odloženého čtení, orientuje se v dalších funkcích, které aplikace umožňují v souvislosti se strukturováním a sdílením uložených informací, a tyto funkce využívá.

2.1. RSS:

- RSS zajistí pravidelné sledování aktuálních článků na oblíbených webech,
- RSS nabízí prakticky každý web, na kterém vychází nějaký pravidelný obsah,
- RSS umožňuje rychlé sledování nových článků z různých webů. Výhodou je rychlý přehled o obsahu všech webů, možnost získat víc informací a ušetřit čas,
- RSS kanál je jednoduchý chronologický seznam článků vybraného webu, který se průběžně aktualizuje podle toho, jak vychází nové články,
- pro zobrazení RSS kanálu potřebujete získat jeho adresu. Tu většinou najdete uvedenou v patičce webu, nebo ji stránky nabízí přímo prostřednictvím internetového prohlížeče,
- díky rychlé orientaci získáte přehled o tom, jaké články na jednotlivých webech vyšly, a můžete si vybrat pouze ty, které vás zaujmou,
- články se zpravidla nezobrazují celé, RSS funkce umožňuje zobrazení titulků článků s úvodním odstavcem,
- pravidelné sledování RSS kanálu umožňuje RSS čtečka v podobě programu či webové aplikace,
- čtečka RSS umožní informace přehledně třídit a sdílet je či odesílat do různých prostředí.

Doporučené úkoly k tématu:

- vyhledat adresu libovolného RSS kanálu a přihlásit se k jeho odběru,
- nainstalovat RSS čtečku kanálů (např. <https://www.g2reader.com/cs>),
- použít funkce třídění a sdílení obsahu RSS čtečky.

2.2. Podcasting:

- pojem „podcasting“ vznikl spojením slov iPod (populární MP3 přehrávač společnosti Apple) a broadcasting (anglicky vysílání),
- podcast kombinuje výhody RSS a multimediálního obsahu,
- obsahem podcastu je podobně jako v případě RSS text zpravidla obsahující název a krátký obsah. Dále obsahuje také zvukový záznam nebo videonahrávku,
- nejvíce bývá podcasting používán při šíření mluveného slova a hudebních mixů. Podcasting také využívají rádia, v ČR např. Český rozhlas,
- podcast tedy konkuruje médiím jako např. rádiu nebo televizi, protože vám umožní sledovat nové pořady a zároveň si jejich obsah stáhnout do počítače, přehrávače či mobilu a pustit si jej kdykoli později.

Doporučené úkoly k tématu:

- vyhledat libovolný pořad na webu Českého rozhlasu – <http://www.rozhlas.cz/> a přihlásit se k odběru jeho podcastů,
- použít, případně nainstalovat aplikaci pro podcasting (např. iTunes),
- zkopírovat do čtečky podcastů adresy podcastů jiných pořadů.

Zdroje informací:

- <http://itnavody.cz/co-je-to-rss-a-jak-odebirat-rss-kanal/>,
- <http://inp.zive.cz/jak-a-proc-pouzivat-rss-pro-cteni-clanku>,
- <http://www.linuxexpres.cz/o-webu/rss>,
- <http://www.linuxexpres.cz/jak-na-to/co-je-to-rss-kanal-a-jak-jej-vyuzit>,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- http://www.rozhlas.cz/napoveda/archiv/_zprava/co-jsou-podcasty--796668,
- <http://www.rozhlas.cz/portal/rss/>,
- <http://www.rozhlas.cz/iradio/podcast/>.

2.3. Read It Later:

- funkce odloženého čtení umožňuje číst obsah webu podle vlastních časových možností (možnost offline čtení),
- aplikace nabízí zobrazení článků, obrázků nebo videí,
- jednoduché prohlížení obsahu a celobrazovkový režim,
- možnost zobrazení pouhého textu či souboru v původním náhledu,
- možnost volby barvy pozadí a velikosti písma,
- jednodušší organizace – možnost označit jako oblíbenou položku, označovat vlastními tagy, mazat, archivovat nebo hromadně upravovat položky,
- možnost sdílení obsahu v rámci jiných prostředí (e-mail, sociální sítě...),
- dostupnost prostřednictvím různých mobilních zařízení a přehledná webová aplikace.

Doporučené aplikace: <http://www.pocket.com/>, <https://www.instapaper.com/>.

Doporučené úkoly k tématu:

- provést registraci ve zvolené aplikaci (např. <http://www.pocket.com/>) a přihlásit se na vytvořený účet,
- uložit tlačítko funkce do záložek na liště,
- uložit libovolný soubor z webu do aplikace,
- využít výše uvedené funkce aplikace.

Zdroje informací:

- <http://pcworld.cz/internet/tip-strcte-si-zajimave-weby-do-kapsy-45013>,
- <http://andrle-jan.4fan.cz/archive/2014-03-16/rychlokurz-pro-instapaper>,
- <http://petrkrmar.blog.root.cz/2014/02/13/tip-aby-se-dlouhe-clanky-cetly-lepe/>.

Klíčová slova použitá v druhé kapitole

Klíčové slovo	Definice klíčového slova
shromažďování dat	ukládání dat na jedno místo
strukturování uložených dat	třídění uložených dat podle zvolených kategorií
RSS	XML formát určený ke čtení novinek z webu
čtečka RSS	program nebo aplikace ke sledování RSS kanálů
podcast	zvukový nebo videozáznam publikovaný autorem na internetu
podcasting	publikování vlastních zvukových záznamů na internetu
Read It Later	funkce umožňující odložené čtení článků na internetu
offline čtení	pozdější (odložené) čtení
tag	štítek (slovní spojení) vystihující téma textu (článku)
aplikace	aplikace poskytovaná z webového serveru prostřednictvím internetu

Shrnutí druhé kapitoly

Účastník kurzu se seznámil s funkcí kanálu RSS a jeho praktickým využitím za účelem efektivního sledování informací na internetu. Umí rovněž použít online aplikace s funkcí odloženého čtení a využívá jejich funkce za účelem třídění a sdílení informací.

Testové otázky

1. RSS technologie slouží:
  - a. k vyhledávání informací na internetu,
  - b. **ke sledování aktuálních článků na internetu,**
  - c. k ukládání a třídění informací na internetu.

2. Adresa kanálu RSS je označena:
  - a. graficky,
  - b. textově,
  - c. **oběma způsoby.**

3. RSS čtečka je:
  - a. program na počítači,
  - b. webová služba na internetu,
  - c. **platí obě možnosti.**

4. Aplikace Pocket zobrazuje uložené soubory:
  - a. **jako seznam či mřížku,**
  - b. pouze v originálním náhledu,
  - c. pouze všechny typy souborů bez rozlišení (např. obrázky, videa...).

5. Nejnovější audia konkrétního pořadu Českého rozhlasu najdete pod ikonkou s označením:

- a. stream,
- b. stáhnout,
- c. **podcast.**

3. Čeština na internetu

Kapitola se zabývá internetovými zdroji, které se týkají českého jazyka a literatury.

Text kapitoly je členěn do tří částí. První část nabízí přehled databází s informacemi především o literatuře a informuje o online možnostech jejich využití. Ve druhé části jsou představena internetová prostředí, která umožňují aktivní sdílení vlastních čtenářských zkušeností (např. sociální sítě). Ve třetí části jsou doporučeny online zdroje, které se mohou hodit při testování znalostí z českého jazyka a literatury.

Účastník kurzu využívá databáze informací o češtině za účelem ověřování a získávání faktů z tohoto oboru.

Účastník kurzu využívá internetové prostředí ke sdílení vlastních čtenářských zkušeností.

Účastník kurzu využívá internetové zdroje k ověřování informací z oboru český jazyk a literatura.

3.1. Získávání informací online

Audio

Český rozhlas nabízí několik projektů pro využití ve výuce českého jazyka i literatury.

Čtenářský deník – <http://www.rozhlas.cz/ctenarskydenik/portal/>:

- na těchto stránkách najdete volně ke stažení zejména literární klasiku – nejznámější básně, romány i povídky,
- v nabídce nahrávek se lze orientovat podle abecedně řazeného seznamu autorů či děl,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- díla jsou namluvena známými českými herci,
- všechny nahrávky jsou ve formátu MP3, a je tedy možné je jednoduše stáhnout a poslouchat kdekoli,
- vedle MP3 s povinnou četbou jsou na webu k dispozici i medailonky autorů,
- záložka Testy a kvízy nabízí několik online testů literárních znalostí.

Hry a literatura – <http://www.rozhlas.cz/dvojka/stream/>, <http://www.rozhlas.cz/vltava/stream/>:

- každý den v týdnu si lze v různých pořadech ve vysílání Vltavy a ČR2 poslechnout rozhlasovou hru či četbu,
- zpracována jsou velká díla klasiků české a světové literatury i texty současných autorů, z nichž některé jsou psány přímo pro rozhlas,
- hry si můžete poslechnout vždy celý jeden týden na stránce Hry a literatura,
- zde také navíc najdete zajímavé informace o vzniku jednotlivých rozhlasových inscenací a jejich obsazení.

Radiotéka – <http://www.radioteka.cz/>:

- na adrese radioteka.cz je možno se registrovat,
- digitální obsah je ke stažení ve formátech MP3 a FLAC,
- radioteka.cz nabízí možnost jednoduchého a přehledného filtrování titulů,
- v nabídce se lze orientovat za pomoci kategorií v hlavní nabídce (např. česká i světové literatura, doporučená četba...),
- v e-shopu Českého rozhlasu je možno bezplatně stáhnout části některých audioknih.

Počady o češtině – <http://www.rozhlas.cz/cesky/portal/>:

Český rozhlas nabízí několik pořadů o jazyce, které lze kromě živého vysílání najít rovněž ve zvukovém archivu iRadii ČR.

Slovo nad zlato – http://www.rozhlas.cz/dvojka/porady/_zprava/slovo-nad-zlato--1319614:

- cyklus o původu a významu slov je rozdělen do několika linií,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Když se řekne... (původ známých rčení),
- Po kom se jmenují... (tzv. eponyma, vlastní jména osob, podle kterých byly pojmenovány různé věci a jevy),
- Floskule, plevel našeho jazyka,
- Rétorické jednohubky (o tom, jak co nejpřesněji sdělit, co chceme).

Hezky česky – http://www.rozhlas.cz/hradec/porady/_zprava/330097:

- jazyková poradna o nejčastějších jazykových problémech.

Okolo češtiny – http://www.rozhlas.cz/olomouc/porady/_porad/1829:

- rozhlasové fejetony o záludnostech, zajímavostech a netušených možnostech českého jazyka.

Jazykový koutek – http://www.rozhlas.cz/plzen/porady/_porad/1361:

- postřehy k aktuálnímu vývoji českého jazyka a odpovědi na problematické jazykové jevy spisovné, hovorové i slangové češtiny.

Ostatní audia:

- české pohádky – <http://www.zvukoveknihy.cz/>,
- české pohádky zdarma ke stažení, možnost poslechu ukázek,
- audioknihy v cizích jazycích – <https://librivox.org/>.

Doporučené úkoly k tématu:

- stáhnout si libovolné dílo ve Čtenářském deníku Českého rozhlasu,
- sdílet libovolné dílo Čtenářského deníku Českého rozhlasu jednou z nabízených možností,
- poslechnout si libovolné vysílání pořadu (o češtině) Českého rozhlasu s využitím ikon *přehrát*, *stáhnout*, *stream*, *podcast*,
- vyhledat v archivu iRadii libovolný pořad o češtině Českého rozhlasu,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- stáhnout si aplikace Českého rozhlasu pro laptop nebo tablet.

Zdroje informací:

- http://www.rozhlas.cz/napoveda/archiv/_zprava/ikony-v-iradiu-a-jejich-spousteni--998213,
- http://www.rozhlas.cz/napoveda/archiv/_zprava/914710,
- <http://www.rozhlas.cz/napoveda/desktop>,
- <http://www.rozhlas.cz/napoveda/aplikace/>.

E-knihy:

- digitální varianty tištěných knih jsou dnes zdarma ke stažení v rámci projektů veřejných knihoven, viz <http://www.knihovna.plzen.eu/eknihovna/eknihy.php>, <http://www.mlp.cz/cz/projekty/e-knihovna/e-knihy/>, <http://www.knihomol.wz.cz/odkazy.php>,
- každá e-kniha je soubor dat, který lze otevřít pomocí specifického programu nebo aplikace,
- elektronické knihy jsou nabízeny ke stažení v různých formátech vhodných pro čtení v počítači, e-čtečce nebo v chytrém mobilním telefonu,
- ke čtení elektronických knih tak budete potřebovat buď čtečku, nebo nainstalovaný software pro čtení,
- kromě plného znění lze stahovat také ukázky z knih.

Projekt Gutenberg – http://www.gutenberg.org/wiki/Main_Page:

- nejstarší digitální cizojazyčná knihovna (instrukce anglicky, německy, francouzsky, portugalsky),
- nabízí přes 36 000 knih zdarma ke stažení,
- většina děl jsou plné texty knih se statusem volného díla,
- zpřístupňuje díla v otevřených formátech, které je možno používat téměř na každém počítači,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- knihy jsou kategorizovány žánrově, podle autorů, názvů děl,
- knihy jsou ke stažení v podobě textových nebo zvukových souborů, lze je číst také online.

E-knihovny:

Projekty Ústavu pro českou literaturu AV ČR – <http://www.ucl.cas.cz/cs/projekty/resene-projekty>

Biografický archiv a staročeská sbírka – <http://www.ucl.cas.cz/cs/biograficky-archiv-a-staroceska-sbirka/biograficky-archiv>:

- obsahuje základní biografické údaje jednotlivých osobností českého literárního života, tj. preferovanou formu jména, popř. typ jména, další užívané podoby jména (včetně pseudonymů, šifer, rodných a jiných jmen), data a místa narození a úmrtí (s údajem o ověření, popř. s poznámkou o rozcházejících se údajích), informace o vědeckém, profesním a publikačním zaměření daných osobností a případnou upřesňující poznámku,
- staročeská sbírka obsahuje soubor mikrofilmů a fotokopii staročeských rukopisů a tisků z našich i zahraničních fondů.

Slovník české literatury po roce 1945 online – <http://www.ucl.cas.cz/cs/slovník-ceske-literatury>:

- slovník obsahuje více než tisíc hesel českých spisovatelů a literárních časopisů z období 1945–2000.

Česká elektronická knihovna poezie 19. století – <http://www.ucl.cas.cz/cs/ceska-elektronicka-knihovna>:

- zpřístupňuje 1700 básnických knih česky psané poezie 19. a počátku 20. století,
- je nejrozsáhlejší fulltextovou databází svého typu na českém internetu,
- přináší kompletní veršované dílo nejvýznamnějších básníků české novodobé literatury (např. K. H. Mácha, K. J. Erben, K. Havlíček Borovský, J. Neruda, J. Vrchlický, O. Březina),
- nabízí možnost fulltextového i strukturovaného vyhledávání v obsažených textech,
- poskytuje nástroje pro analýzu textu (statistiky, abecední a frekvenční slovníky apod.),
- u řady titulů nabízí vedle textu knih i jejich obrazovou podobu,

- přístup do databáze není zpoplatněn.

Doporučené úkoly k tématu:

- vyhledat konkrétní e-knihu dle nabídky databáze knihovny podle názvů, autorů, žánrů, doby vydání, úspěšnosti (např. <http://www.mlp.cz/cz/projekty/e-knihovna/>),
- prohlížet e-knihy online, stahovat v podobě textových i zvukových souborů,
- registrovat se v libovolné databázi, využít fulltextové i strukturované vyhledávání informací.

3.2. Sdílení informací online

Autorské a čtenářské literární portály:

- autorské a čtenářské literární servery nabízejí možnost získávat, předávat a sdílet čtenářské zážitky, zkušenosti či doporučení,
- poskytují platformy pro diskuze. Disponují aktuálními informacemi o dění v knižním světě a zpracovávají statistiky podle nejrůznějších kritérií.

<http://www.blueworld.cz/main.php>:

- registrace, prezentace vlastní tvorby začínajících a pokročilých autorů,
- statistika přístupů, statistika hodnocení tvorby, online chat i diskuzní fórum.

<http://www.knihi.cz/>:

- online čtenářský deník, sdílení čtenářských zkušeností a hodnocení,
- podmínkou je registrace,
- sekce Knihy – cílem je vzájemné seznámení čtenářů se zajímavými tituly, hodnocení a doporučení knih a autorů,
- sekce Autoři – který autor v dané kategorii je čtenáři nejlépe hodnocen,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- sekce Čtenáři – možnost seznámení se zajímavými čtenáři a jejich názory,
- možnost seznámit se s čtenáři s podobným čtenářským vkusem,
- možnost prezentovat svou četbu na svých stránkách.

[https://www.librarything.com/:](https://www.librarything.com/)

- komunikačním jazykem je angličtina a čeština,
- nabídka funkce Zeitgeist – statistický přehled aktivit v databázi podle různých kritérií (top knihy, top autoři, top knihovny...).

<http://www.databazeknih.cz:>

- hodnocení knih, názory uživatelů na knihy,
- informace o autorech (údaje a životopisy),
- aktuality z literárního světa, žebříčky, vlastní recenze.

<http://www.cbdb.cz:>

- databáze knih,
- životopisy autorů a jejich díla.

Sociální sítě:

[http://www.goodreads.com/:](http://www.goodreads.com/)

- komunikačním jazykem je angličtina, vkládání českých edicí,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- vlastní seznamy knih (funkce read, to read, reading), komentáře a hodnocení knih,
- rodné listy knih, různá vydání knihy řazena v tzv. edicích,
- komunikace mezi jednotlivci i ve skupinách.

<https://www.facebook.com/BookFan.eu:>

- čeští a slovenští čtenáři, integrace BookFanu s Facebookem,
- sami uživatelé přidávají knihy nebo upravují informace o nich,
- lze sledovat aktivitu uživatele (vhodné ve výuce),
- program doporučí knihy k přečtení podle knih zařazených do databáze.

Doporučené úkoly k tématu:

- registrovat se na libovolném portálu či sociální síti,
- založit vlastní databázi či seznam knih,
- přidat komentář či hodnocení libovolné knihy,
- připojit se ke zvolené skupině čtenářů.

Doporučené zdroje informací:

<https://www.youtube.com/watch?v=ViljHuZ72Ts> (návod k portálu Goodreads v angličtině)

3.3. Ověřování informací online

Testy, kvízy, hry:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- testování znalostí literatury i jazykových jevů – <http://www.rozhlas.cz/cesky/>,
- testy, hry, soutěže a aktivity pro děti – <http://www.rozhlas.cz/webik/portal>.

Klíčová slova použitá ve třetí kapitole

Klíčové slovo	definice klíčového slova
databáze	určitá množina informací
sociální síť	společenská služba na internetu
test	forma ověřování znalostí či dovedností
stream	kontinuální přenos audiovizuálního souboru
podcast	zvukový nebo videozáznam publikovaný autorem na internetu
e-kniha	digitální verze tištěné knihy
audiokniha	zvuková podoba tištěné knihy
literární portál	webová aplikace kombinující informace o literatuře z různých zdrojů
virtuální knihovna	knihy v digitalizované podobě dostupné na internetu
internetový zdroj	zdroj informací na internetu
online zdroj	zdroj informací dostupný přímým připojením na internet
Zeitgeist	index aktivit
edice	vydání
platforma	pracovní prostředí

Shrnutí třetí kapitoly

Účastník kurzu získal přehled o zdrojích informací o českém jazyce a literatuře na internetu. Ověřil si praktické možnosti online využití databází knihoven a dalších institucí zabývajících se češtinou. Sdílel informace o vlastní četbě v internetovém prostředí.

Testové otázky

1. Z cyklu českého rozhlasu *Hry a literatura online* je možno si po určitou dobu opakovaně ve streamu poslechnout:
  - a. žádnou z vysílaných her,
  - b. vybraná literární díla a hry,**
  - c. všechna vysílaná literární díla a hry.
2. Označení *kniha se statusem volného díla* znamená, že:
  - a. kniha je volně ke stažení,
  - b. autor knihy je neznámý,
  - c. nemá chráněna majetková autorská práva.**
3. Databáze *Česká elektronická knihovna poezie 19. a počátku 20. století* umožňuje:
  - a. pouze zobrazení textu knihy a informací o ní,
  - b. také práci s texty na úrovni struktury básně,
  - c. práci s texty na úrovni struktury básně a práci s rejstříky.**
4. Literární server *Library Thing* nenabízí prostřednictvím funkce Zeitgeist odkaz:
  - a. diskuze,**

- b. oblaka,
- c. recenze.

4. Cloud computing ve školním vzdělávacím prostředí

Kapitola se zabývá možnostmi využití moderních aplikací a cloud computingu ve školním prostředí.

Slovo cloud označuje místa na internetu, kam můžete ukládat nejrůznější druhy informací včetně fotek, hudby, dokumentů a videí – tedy cokoli, co se chová jako soubor. K nim lze později přistupovat z počítače, telefonu, televizoru nebo jiného zařízení s připojením k internetu. Uživatelé pak namísto náročných programů využívají buď jednoduché klientské aplikace, nebo pracují přímo v prostředí svého internetového prohlížeče. Cloudové služby mají formu cloudových úložišť (pro fotografie a další uživatelská data) a specializovaných cloudových aplikací. Výhodou těchto služeb je tedy neomezený prostor pro ukládaná data a prakticky neomezený přístup odkudkoli, nezávislý na hardwaru či platformě.

Text kapitoly je členěn do dvou částí. První část seznamuje účastníky kurzu s možnostmi využití aplikace OneNote pro tvorbu příprav či jiných záznamů souvisejících s výukou. Ve druhé části jsou účastníci kurzu seznámeni s cloudovým prostředím OneDrive, které mj. umožňuje aktivní spolupráci a sdílení vytvořených materiálů.

V obou částech se účastník seznámí s charakteristikou konkrétní aplikace či její části. K praktickému seznámení s prostředím využije odkazy ve Zdrojích informací.

Účastník kurzu se seznámí s využitím funkce poznámkového bloku aplikace OneNote pro potřeby školního prostředí.

Účastník kurzu se seznámí s možností spolupráce a sdílení materiálů v cloudovém prostředí OneDrive.

4.1. OneNote:

- aplikace má funkci poznámkového bloku či sešitu,
- poznámky je možné uspořádat do přehledné struktury o několika úrovních,
- možnosti vložení do pracovního listu jsou velmi široké – od běžného textu a obrázků, přes zvuk, ručně kreslená schémata, tabulky nebo zaškrťovací seznamy,
- synchronizace probíhá prostřednictvím cloudového úložiště OneDrive, kde je zdarma k dispozici 7 GB,
- OneNote existuje pro Windows v desktopové verzi, z mobilních platform jsou to např. Windows Phone, iOS nebo Android,
- OneNote má webovou alternativu. Po přihlášení na <https://onedrive.live.com/about/cs-cz/> můžete svoje poznámky procházet nebo vytvářet nové,
- OneNote lze samostatně bezplatně stáhnout pro všechny platformy,
- základním prvkem jsou jednotlivé poznámkové bloky, které lze rozdělit například do kategorií osobní a pracovní,
- pro týmovou spolupráci lze poznámkové bloky sdílet,
- každý poznámkový blok je složen z oddílů, které jsou barevně odlišeny a lze je využít pro tematické rozdělení poznámek,
- v jednom bloku lze vytvořit neomezené množství oddílů. Pro přehlednost pro ně lze vytvořit skupinu oddílů,
- každý oddíl je tvořen stránkami, které jsou pracovní plochou a poznámky jsou vkládány do nich,
- pro zadání jednoduchých úkolů slouží například tradiční checklist,
- režim zobrazení – ukotvení na ploše – se hodí pro krátké výpisky při práci nebo přetahování odkazů, obrázků a dalšího obsahu přímo z internetu,
- k dispozici jsou i různá pozadí stránky například linkování a čtverečky. To budí dojem psaní do papírového sešitu,
- OneNote také podporuje rozeznávání psaného písma, což některé typy zápisů výrazně zrychlí,
- OneNote umožňuje kontrolu pravopisu a opravu případných chyb,
- OneNote nabízí i vkládání zvláštních znaků, klipartů, kreseb, tabulek a rovnic,
- kromě běžných seznamů lze vytvářet i zaškrťovací seznamy úkolů,
- podle funkce zaškrťování políček v nich lze následně vyhledávat podle toho, zda je úkol splněný či nikoli,
- každou položku v seznamu lze označit dalšími nabízenými značkami (položku označit jako důležitou, kritickou nebo třeba označit barvou),
- tyto funkce lze později využít k filtrování při hledání,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- při vkládání obrázků lze obrázky vybírat z disku, skenovat přímo ve OneNote a také vkládat výřezy obrazovky,
- poznámky je možné opatřit zvukovým komentářem nebo videem, které může být tvořeno záznamem dění na ploše,
- na počítačích s dotykovým displejem je možné kreslit a psát rukou,
- OneNote umí pracovat s diakritikou – lze tedy upřednostnit ruční psaní před virtuální klávesnicí,
- vše je synchronizováno s ostatními mobilními zařízeními, která používáte (např. počítač, tablet, mobil).

Doporučené úkoly k tématu:

- využít poznámkový blok jako formu poznámkového školního sešitu (čtenářského deníku) či poznámek k přípravám,
- použít členění blok – oddíl – stránka k vytváření požadovaných struktur poznámkového aparátu,
- použít funkce vkládání a úprav textu, obrázků, fotografií, videí.

Zdroje informací:

- [https://www.youtube.com/watch?v=7RYeoOz5g-I,](https://www.youtube.com/watch?v=7RYeoOz5g-I)
- [https://www.youtube.com/watch?v=FzCKm9X0vPo,](https://www.youtube.com/watch?v=FzCKm9X0vPo)
- [https://www.youtube.com/watch?v=ikNKU0XnOs0.](https://www.youtube.com/watch?v=ikNKU0XnOs0)

4.2. OneDrive

- OneDrive je úložiště souborů společnosti Microsoft. Kromě nabídky Microsoftu je možno využít i jiná cloudová úložiště, např. Dropbox, Google Drive a další. Tyto služby je možné využívat z různých zařízení připojených k internetu (notebooků, tabletů, mobilních telefonů apod.). Jednotlivé soubory mohou být zpřístupněny dalším osobám – tím je např. umožněna týmová spolupráce při přípravě dokumentů,
- OneDrive nabízí souborové služby pomocí webového rozhraní postaveného na HTML5, které využívá technologii drag and drop,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- možná je rovněž práce s programy přímo propojenými s touto technologií (např. Microsoft Office) nebo instalace aplikace Microsoft OneDrive pro různé platformy,
- v současné době jsou dostupné verze např. pro Windows Phone, iPhone, iPad a pro Android. Jejich základní charakteristiku lze nalézt na stránkách podpory mobilních zařízení – <https://onedrive.live.com/about/en-us/download/>,
- po registraci účtu Microsoft uživatel okamžitě získává na OneDrive zdarma 7 GB prostoru pro ukládání svých dokumentů,
- OneDrive nabízí řadu přímo podporovaných formátů, které umí zobrazovat či dokonce i editovat.

Zobrazované formáty:

- obrázky – umožňuje prohlížení či prezentaci a základní manipulaci,
- video – při uložení videa ve formátu podporovaném HTML5 je možné ho také přehrávat přímo na webu.

Editovatelné formáty:

- podpora formátu PDF, který lze přes webové rozhraní nejen zobrazovat, ale také editovat za pomoci cloudového programu Word Online,
- Word online – textový procesor podobný Wordu,
- Excel Online – tabulkový kalkulátor,
- PowerPoint Online – nástroj sloužící k přípravě podkladů pro prezentace,
- OneNote Online – poznámkový blok, umožňuje zapisovat pomocí automaticky generovaného online dotazníku, pomocí odkazů lze sdílet či jen zpřístupnit pro čtení jakýkoli soubor.

Doporučené úkoly k tématu:

- zřídit účet u Microsoftu (možnost automatického ukládání bloků do cloudu) – <https://onedrive.live.com/about/cs-cz/>,
- sdílet vytvořené materiály, sdílet poznámky a náměty s dalšími uživateli.

Zdroje informací:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- <http://windows.microsoft.com/cs-cz/onedrive/onedrive-help#onedrive=other>,
- <https://www.youtube.com/watch?v=N84NGcZN4xM> (webinář pro učitele).

Klíčová slova použitá ve čtvrté kapitole

Klíčové slovo	Definice klíčového slova
cloud computing	distribuované zpracování dat; poskytování služeb prostřednictvím vzdálených serverů, ke kterým mohou uživatelé přistupovat z různých typů zařízení
cloudové prostředí	prostředí nabízející sdílení služeb na internetu
Windows, Windows Phone, iOS, Android	operační systémy pro mobilní zařízení
drag and drop technologie	způsob přesunu či kopírování souborů (nebo jiných položek)

Shrnutí čtvrté kapitoly

Účastník kurzu využil funkci poznámkového bloku aplikace OneNote jako alternativu k vedení poznámek či jiných záznamů. Seznámil se s možnostmi využití cloudového prostředí OneDrive.

Testové otázky

1. Aplikace OneNote:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- a. nepodporuje rozeznávání psaného písma,
  - b. umožňuje kreslit a psát rukou,**
  - c. nenabízí vkládání zvláštních znaků.
2. Funkce zaškrtávání políček ve OneNote:
- a. nevyužívá se,
  - b. slouží k pozdějšímu vyhledávání splněných úkolů,**
  - c. slouží pouze k evidenci splněných úkolů.
3. Základní pracovní plochou ve OneNote je:
- a. blok,
  - b. oddíl,
  - c. stránka.**
4. Aplikace OneDrive obsahuje pouze:
- a. zobrazovatelné formáty,
  - b. editovatelné formáty,
  - c. formáty obojího typu.**
5. Funkce *drag and drop* se využívá:
- a. k ukládání souborů,
  - b. k přetahování souborů,**
  - c. k editování souborů.

5. Výukové aktivity a online aplikace pro výuku češtiny podle modelu E-U-R

Kapitola se zabývá výukovými aktivitami a možnostmi jejich využití prostřednictvím online aplikací ve výuce českého jazyka. V první části se účastník kurzu seznámí s charakteristikou jednotlivých fází modelu E-U-R.

Ve druhé části je nejvíce prostoru věnováno WebQuestu, který je podrobně charakterizován a jsou s ním spojeny doporučené úkoly k tématu.

Ostatní aktivity jsou zařazeny do struktury výukového modelu E-U-R. Ke každé je připojena její stručná charakteristika, případně charakteristika související aplikace a internetový odkaz na aplikaci, ve které je možno konkrétní výukovou aktivitu tvořit nebo sdílet. Většina aplikací vyžaduje znalost anglického jazyka.

Účastník kurzu se seznámí se strukturou výukového modelu E-U-R a s charakteristikou jednotlivých částí modelu.

Účastník kurzu se podrobněji seznámí se strukturou výukové aktivity WebQuest a s pravidly a možnostmi jejího tvoření.

Účastník získá přehled o charakteru a využití výukových aktivit a jejich online aplikací podle výše uvedeného výukového modelu E-U-R.

5.1. Model E-U-R

- výukový model E-U-R představuje třífázový proces učení. Ten sestává ze tří fází – evokace, uvědomění, reflexe,
- poskytuje učiteli možnost naplánovat výuku tak, aby vedla k co nejefektivnějšímu učení.

Popis jednotlivých fází

Evokace:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- náš mozek automaticky funguje tak, že si při setkání s novým podnětem nejdříve vybavuje, co o něm již ví, čemu se podobá, kde se s ním již setkal. Ve fázi evokace si proto žáci vybavují, co o tématu vědí jistě, co se domnívají, co si k němu vybavují, jaké otázky je k tématu zajímají,
- to, co žáci na začátku učení vědí a vybavují si, se v procesu vybavování (evokování) strukturuje, proto se v další fázi mohou nové informace zařadit v mysli žáků na vhodné místo,
- žáci pak o to snáze v další fázi učení zaujmou postoje k novým informacím,
- navozujeme tak vnitřní motivaci pro učení (zvědavost, chuť posunout se),
- již v této fázi se žáci učí (nejde jen o přípravu na učení),
- zdrojem informací ve fázi evokace jsou žáci,
- žákům se během evokace aktivizují příslušné části neuronální sítě, což zvyšuje efektivitu jejich učení,
- výsledkem evokace je nějaký konkrétní výstup (žákovy poznámky, promluva...). Tím se liší od motivace, jejímž výstupem může být stav.

Uvědomění si významu nové informace:

- žáci aktivně zpracovávají zdroj nových informací, procházejí novou zkušeností,
- žáci propojují nové informace, které v této fázi přicházejí z vnějšího zdroje, s informacemi, jež si vybavili a utřídili ve fázi evokace. (To pro ně může být velice náročné, protože mají něco svého dřívějšího přeorganizovat, upravit...),
- žáci k novým informacím zaujímají postoj,
- důležité je, aby žáci proces svého myšlení a učení zaznamenávali,
- zdrojem informací ve fázi uvědomění je např. učitelův výklad, exkurze, beseda, video, text, pokus aj.

Reflexe:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- žák se ohlíží za procesem učení, kterým právě prošel, a formuluje si svůj nový obraz tématu nebo problému (co teď o něm ví, co si potvrdil, co si opravil, jaké otázky zůstaly nezodpovězeny, co by se chtěl naučit příště),
- fáze reflexe je dobrý čas na žákovo „aha“,
- reflexe je jakési resumé, kterým se společně s žáky vracíme jednak k evokaci (potřebujeme se ubezpečit, že jsme se v porovnání s první fází posunuli) a jednak k cílům (které jsme před žáky na začátku hodiny postavili),
- na rozdíl od shrnutí tématu (je jednotné pro celou třídu) může být reflexe u každého žáka odlišná.

5.2. Výukové aktivity realizované s využitím online aplikací

WebQuest

- za autory jsou považováni Bernie Dodge a Tom March, kteří v roce 1995 vytvořili plán hodiny, který zahrnoval využití odkazů na internetu, a pojmenovali jej WebQuest,
- WebQuest je teoreticky propracovaným systémem vhodně strukturovaného zadání práce pro žáky,
- jedná se o aktivitu zahrnující ve své struktuře všechny tři fáze výukového modelu E-U-R. Je tedy využitelná jako samostatná výuková lekce,
- umožňuje zapojení žáků do řešení problémů, které se co nejvíce blíží problémům skutečným,
- je to aktivita komplexně podporující samostatnou práci žáků, která ve všech fázích plně využívá technické prostředky – zvláště internet,
- WebQuest podporuje aktivní zapojení žáků do řešení takových problémů, které by měly být pokud možno co nejblíže problémům skutečným. Tematické zaměření by mělo zohledňovat mezipředmětové vztahy,
- WebQuest může probíhat v počítačové učebně s internetovým připojením nebo vhodné stránky zpřístupníme žákům offline,
- WebQuest by neměl být pouhým vyhledáváním informací. Měl by žákům poskytnout nejen informace, ale také rozvíjet jejich kritické myšlení a další kompetence,
- žáci by měli být vedeni k tomu, aby informační zdroje analyzovali a využívali je kreativně k vyřešení zadaného úkolu nebo při zpracování projektu,
- žáci mohou pracovat svým tempem, samostatně, ve dvojicích nebo v týmech,
- WebQuest může zahrnovat přímou práci s počítačem, ale také další aktivity ve třídě i mimo školu,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- získané informace mohou žáci prezentovat různými formami (prezentace v PowerPointu, vytvoření projektu, 5-10minutové zprávy, diskuze, napsání zprávy, esej, článek do časopisu, blog, wiki, podcast, video nebo příprava vlastního WebQuestu),
- úlohy typu WebQuestu se staly velmi populárními a s využitím vyhledávače je můžeme najít zpracované učiteli i žáky na internetových stránkách.

Doporučené úkoly k tématu:

- seznámit se se strukturou a typy WebQuestů,
- seznámit se s taxonomií webquestových úkolů,
- vyhledat si v archivu WebQuestů libovolný soubor podle typu školy, věku žáků a tematického zaměření,
- vytvořit vlastní WebQuest.

Zdroje informací:

<http://www.webquest.cz/>,

<http://questgarden.com/>,

<http://tommark.com/strategies/webquests/bestwebquests/>,

<http://webquest.org>.

Brainstorming – <http://en.linoit.com/>:

- technika týmového generování nápadů na určité téma, oddělení vymýšlení nápadů od jejich kritického posuzování,
- dvě fáze – první kreativní a spontánní, druhá fáze racionální a logická,
- využití pro hromadné vyučování, skupinovou výuku i individuální organizační formu.

Uvědomění

Myšlenkové mapy – <http://freemind.com/>, www.mindmaps.com:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- grafické uspořádání klíčových slov doplněné obrázky s vyznačením vzájemných vztahů a souvislostí,
- možnost využití například k učení, plánování nebo řešení problémů.

[http://freemind.com/:](http://freemind.com/)

- plně lokalizovaný do češtiny, zdarma a funguje pod operačními systémy Windows, Linux i Mac OS,
- ovládání programu je jednoduché a přehledné,
- propracované klávesové zkratky, bohaté možnosti exportu nebo snadné vkládání map do jiných,
- ke každému uzlu můžete přiřadit grafické příznaky (pořadové číslovky, vykřičníky aj.),
- velké množství grafických profilů (kontrola výsledné podoby mapy).

Časová osa online:

- umožňuje přehledně zachytit určitý vývoj či sled událostí, vkládat videa, obrázky nebo celé texty,
- možnost spolupráce více uživatelů na jednom díle (projektová výuka).

[http://www.timerime.com/:](http://www.timerime.com/)

- zdarma dostupná varianta pro práci s časovou osou do 100 položek,
- ke každé položce je možné připojit text, obrázek nebo např. video z YouTube,
- možnost vkládat položky více druhů, které jsou navzájem odlišeny,
- export časové osy do dalších webových stránek,
- moderní, pěkný, přehledný a funkční vzhled.

[http://www.dipity.com/:](http://www.dipity.com/)

- ve zdarma dostupné verzi omezený počet os, kapacity pro videa a obrázky,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- spolupráce s jinými publikačními platformami (čerpání zdrojů, publikování),
- možnost přepínat mezi časovou osou a běžným seznamem jednotlivých událostí.

<http://www.xtimeline.com>:

- uživatelé mohou časové osy vzájemně sdílet, diskutovat o nich, hodnotit je.

Reflexe

Slovní mraky – <http://worditout.com/>, <http://ww2.wordle.com/>, <http://www.tagxedo.com/>:

- zajímavé grafické zpracování textu,
- vycházejí z frekvence jednotlivých slov, při větším výskytu je slovo větší.

<http://worditout.com/>:

- jednoduché vložení textu, ze kterého má mrak slov vzniknout,
- ve vizuálním nastavení úprava vzhledu (barvy, velikost, písmo atd.),
- po vytvoření je možné ověřit e-mailovou adresu a stáhnout do počítače.

<http://ww2.wordle.com/>:

- přímé vkládání webové adresy stránek nebo RSS zdroje, z kterého se automaticky mrak slov vytvoří.

Glog – <http://www.eduglogster.com/>:

- interaktivní multimediální plakát, grafická prezentace názorů,
- důraz na vizualitu, estetické vnímání a ztvárnění zachycované podstaty,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- možnost vložit videa, obrázky, texty,
- možnost komentářů a hodnocení ostatními (např. Twitter nebo Facebook),
- možnost společného vytváření obsahu online.

<http://www.eduglogster.com/>:

- Basic Teacher – vytvořit učitelský účet a účty pro své žáky,
- vytváření účtů individuálně nebo využití tabulky v Excelu,
- administrace účtů žáků (kdykoli možnost nastavit z učitelského účtu),
- tvorba multimediálního posteru s obsahem textů, grafiky, obrázků, videí a zvuků,
- možnost přidání hypertextového odkazu k libovolnému objektu,
- každý objekt je možno editovat.

Prezentace – <http://prezi.com/>:

- nutná registrace na stránkách Prezi,
- licence Public je zdarma (základní funkce pro vytváření prezentace a 100 MB úložného prostoru),
- vytvořené prezentace jsou veřejně přístupné,
- chybí klasická snímková struktura, prostor není ohraničen,
- možnost kreativnějšího vložení nápadů na plochu,
- postupné strukturování obsahu plochy, vytváření logických celků přetahováním po ploše,
- možnost zvýraznění podstatného, a naopak zmenšení méně podstatného obsahu.

Digitální storytelling – <http://www.storybird.com/>:

- jednoduché propojení slova a obrazu,
- možnost zapojení více smyslů, rozvíjení představivosti,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- více forem komunikace, umělecký prožitek,
- nástroje pro podporu tvůrčího psaní a čtenářské gramotnosti.

<http://www.storybird.com/>:

- bezplatná aplikace podporující storytelling, nutná registrace,
- umožňuje vyrobit jednoduchou elektronickou knížku,
- možnost volby z nabízených sad obrázků či vytvoření vlastních ilustrací,
- vlastní tvorba probíhá v jednoduchém editoru,
- možnost vkládat text do předpřipravených polí, není jej možné nijak formátovat,
- obrázky lze volně přeskupovat, do knížky se umísťují metodou drag and drop (táhni a pusť),
- aplikace podporuje diakritiku.

Comics – <http://comicscreator.cz/>:

- metoda vhodná zejména pro udržení zájmu a pozornosti žáka (motivace),
- vyprávění příběhu vzájemným propojením fotografie a textu (vizuálnost, emocionalita),
- tempo komiksu se přizpůsobuje čtenáři, může být inspirací pro náročnější četbu,
- rozvíjí schopnost samostatného uvažování.

<http://comicscreator.cz/>:

- snadné vytvoření vlastního komiksového stripu přímo v prostředí internetového prohlížeče,
- malý rozsah stripů, povinné zveřejnění online.

<http://www.toodoo.com/>:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- možnost nastavit mnoho detailů u postav, pozadí a písma (atraktivita vzhledu),
- nutnost registrace.

Blog – <http://www.kidsblog.com/>:

- pravidelně či nepravidelně publikovaný „deník“ na internetu,
- tvořen jedním autorem či skupinou autorů,
- zabývá se určitým tématem nebo informuje o událostech ze života.

Klíčová slova použitá v páté kapitole

Klíčové slovo	Definice klíčového slova
třífázový model učení	model akcentující přirozené fáze učení
taxonomie vzdělávacích cílů	hierarchicky uspořádané cíle výukového procesu
evokace	zde 1. fáze procesu učení
uvědomění	zde 2. fáze procesu učení
reflexe	zde 3. fáze procesu učení
WebQuest	výuková aktivita využívající informační technologie
online aplikace	aplikace, se kterou lze pracovat přímo v internetovém prohlížeči
brainstorming	skupinová technika, cílem je generování co nejvíce nápadů na dané téma
myšlenková mapa	grafické uspořádání klíčových slov vyjadřující vzájemné vztahy a souvislosti
slovní mrak	grafické zpracování určitého textu s využitím frekvence slov, velikost zobrazeného slova je úměrná frekvenci jeho výskytu
glog	interaktivní plakát, grafická prezentace názorů

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

digitální storytelling	metoda tvorby příběhů za použití digitálních technologií
comics	příběh tvořený obrázky s doprovodným textem
blog	webová autorská stránka
strip	krátký černobílý komiks

Shrnutí páté kapitoly

Účastník kurzu se seznámil s možností podpory čtenářské gramotnosti s využitím postupů kritického myšlení, konkrétně výukového modelu E-U-R. Získal přehled o výukových aktivitách využitelných v rámci tohoto modelu a o online aplikacích, pomocí kterých lze tyto aktivity realizovat.

Testové otázky

- Výuková aktivita *WebQuest* využívá jako hlavního informačního zdroje:
  - internetové databáze,**
  - knihy a časopisy,
  - rozhlas a televizi.
- Součástí struktury WebQuestu jsou metodické pokyny, které jsou určeny:
  - studentům,
  - učitelům,
  - oběma skupinám.**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Rolí učitele při práci s WebQuestem není:
  - a. být průvodcem aktivity,
  - b. být předkladatelem faktů,**
  - c. být kritickým hodnotitelem prací.

4. Vytvořit glog znamená:
  - a. sestavit plakát např. pomocí obrázků, videí,**
  - b. vytvořit slovní mrak ze slov začínajících na „g“,
  - c. psát specifický typ blogu.

5. Při použití metody brainstormingu se nápady:
  - a. ihned vyhodnocují,
  - b. neevidují písemně,
  - c. nekomentují ani nehodnotí.**

Shrnutí modulu

Modul Využití mobilních zařízení ve výuce češtiny nabízí účastníkům kurzu informace o praktickém využití ICT ve výuce češtiny. Účastník kurzu se prakticky seznámí s využitím některých moderních aplikací při práci s textem, při získávání a sdílení informací z oboru českého jazyka a literatury. Získá přehled o využití výukových aplikací podle výukového modelu v souladu s postupy kritického myšlení. Aktivita modulu jsou zaměřeny na podporu čtenářské gramotnosti.

Testové otázky

1. Jakými dvěma způsoby lze použít citace?
2. Které zdroje jsou závazné pro dodržování ochrany autorských práv?
3. V jakých výrazech se píše čárka bez mezer?
4. Který údaj nesmí chybět u citace webové stránky (např. ve srovnání s tištěnou knihou)?
5. Co znamená zkratka RSS?
6. Jak lze poznat, že stránka nabízí RSS kanál?
7. Jaké typy RSS čteček existují?
8. Jaké výhody nabízejí aplikace s funkcí Read It Later?
9. Co umožňuje podcasting?
10. Jaký je rozdíl mezi pořadem ve streamu a podcastem?
11. Jakou výhodu má služba Zeitgeist a kde je využívána?
12. Co je fulltextové vyhledávání?
13. Jaký operační systém používáte na svém zařízení?
14. Co je cloud computing?
15. Jak je aplikace OneNote synchronizována s ostatními mobilními zařízeními uživatele?
16. Co umožňuje funkce *drag and drop* ve OneNote?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

NÁRODNÍ INSTITUT
PRO DALŠÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

17. Jaké zdroje jsou primárně využívány ve všech fázích WebQuestu?
18. Co je principem tvorby slovního mraku?
19. V čem spočívá rozdíl mezi blogem a glogem?
20. Čím se liší prezentace vytvořená v Prezi od prezentace vytvořené v PowerPointu?

Seznam použitých zdrojů

<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/18321/cloudova-uloziste-onedrive.html/>. <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/18321/cloudova-uloziste-onedrive.html/> [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz>

<http://www.liborkyncl.estranky.cz/clanky/metody-rwct/model--e-u-r.html>. <http://www.liborkyncl.estranky.cz/clanky/metody-rwct/model--e-u-r.html> [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.liborkyncl.estranky.cz>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Projekt_Gutenberg. http://cs.wikipedia.org/wiki/Projekt_Gutenberg [online]. [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Projekt_Gutenberg

<https://support.office.microsoft.com/cs-cz/article/Co-je-nov%C3%A9ho-ve-OneNotu-2013-3e8da086-65a8-4972-b6b9-50879b3ce37e?CorrelationId=b60ba95b-6c25-42fd-8077-12bdb6d6e5f5&ui=cs-CZ&rs=cs-CZ&ad=CZ> [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: <https://support.office.microsoft.com>

<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/11435/casova-osa-jako-interaktivni-vyukova-metoda.html/>. <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/11435/casova-osa-jako-interaktivni-vyukova-metoda.html/> [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz>

<http://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/11447/EDUGLOGSTER-VE-VYUCE.html/>. <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/11447/EDUGLOGSTER-VE-VYUCE.html/> [online]. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz>

<http://clanky.rvp.cz/clanek/s/G/12797/MYSLENKOVE-MAPY-V-EDUKACNIM-PROCESU.html/>. <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/G/12797/MYSLENKOVE-MAPY-V-EDUKACNIM-PROCESU.html/> [online]. [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz>